

2019

Tilintarkastusvalvonnan työ- suunnitelma

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Patentti- ja rekisterihallitus
28.11.2018

SISÄLLYSLUETTELO

Tilintarkastusvalvonnan työsuunnitelma	2
1. Yleistä	2
2. Tilintarkastajien hyväksyminen ja tilintarkastajatutkinnot	2
3. Tilintarkastajarekisteri ja tilintarkastajatutkintorekisteri.....	2
4. Tilintarkastuksen laadunvalvonta	3
5. Tilintarkastuslautakunta	3
6. Muu tilintarkastajien valvonta	3
7. Viestintä	4
8. Lainsäädäntö	4
9. Tilintarkastusalan markkinaseuranta ja kysely tilintarkastusvaliokunnille.....	4
10. Kansainvälinen valvontayhteistyö	4
11. Vuosikello 2019.....	5

Tilintarkastusvalvonnan työsuunnitelma

1. Yleistä

Tilintarkastuslakiin perustuvat tilintarkastajien hyväksymis-, valvonta- ja muut tehtävät ovat Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) tilintarkastusvalvonnan tehtäviä. Valvonnan kohteena ovat tilintarkastusyhteisöt sekä KHT-, HT-, JHT- ja JHTT-tilintarkastajat.

Osana PRH:ta tilintarkastusvalvonta toimii yritysten toimintaedellytysten edistämiseksi. Tilintarkastusvalvonnan toiminta perustuu oikeusvarmuuteen, ennakoitavuuteen, objektiivisuuteen ja asianosaisten yhdenvertaisuuteen. Toiminnalla tilintarkastusvalvonta edistää tilinpäätösinformaation luotettavuutta, läpinäkyvyyttä ja jatkuvaa paranemista. Tilintarkastusvalvonta toimii yhteistyössä Finanssivalvonnan ja muiden viranomaisten kanssa.

PRH:n uusi visio sekä strategia kaudelle 2018-2022 vahvistettiin 2018 alussa. [PRH:n strategiset päämäärät](#) ohjaavat myös tilintarkastusvalvonnan toimintaa tulevina vuosina.

Tilintarkastusvalvonnan toiminnan kehittämisen keskiöön nousee tavoite asiakkaan onnistumisesta. Loppuasiakkaamme eli tilinpäätöstiedon käyttäjän kannalta tämä tarkoittaa mm jo alkaneen laaduntarkastustyön uudistamisen jatkamista ja uuden toimintatavan vakiinnuttamista. Näin toimien vaikuttamme tilintarkastuksen laadun ja sitä kautta tilinpäätösinformaation luotettavuuden paranemiseen.

Asiointiasiakkaidemme (esim. valvonnan kohteena olevat tilintarkastajat) osalta pyrimme tukemaan asiakkaan onnistumista edistämällä päätöstemme ja ratkaisujemme selkeyttä ja ymmärrettävyyttä sekä määrittämällä käsittelyajat palveluillemme. Jatkamme myös panostuksia viestintään ja sen monitahoiseen ja pitkäjänteiseen kehittämiseen. Tilintarkastusvalvonnan toiminnasta ja sen tuloksista tiedottamalla pyrimme kehittämään hyvää tilintarkastustapaa.

Jatkamme myös sähköisen asioinnin kehittämistä. Tavoitteena on mahdollistaa sähköinen asiointi lähtökohtaisesti kaikessa tilintarkastusvalvontaan liittyvässä asiointissa ja näin ollen helpottaa tilintarkastajien, tilintarkastajaksi hakevien sekä muiden tilintarkastusvalvonnan kannalta keskeisten sidosryhmien asiointia tilintarkastusvalvonnan kanssa.

2. Tilintarkastajien hyväksyminen ja tilintarkastajatutkinnot

Tilintarkastusvalvonta järjestää tilintarkastuslain mukaiset [tilintarkastajatutkinnot](#) elosyyskuussa.

PRH:n vuonna 2018 nimittämä tutkintojaoston puheenjohtaja jatkaa toimintaansa. PRH nimittää tutkintojaostolle jäsenet kaudelle 2019–2021. Tutkintojaosto laatii tutkinnot käyttämällä apunaan eri alojen asiantuntijoita. Tilintarkastusvalvonnan virkamiehet vastaavat tilintarkastajatutkintojen käytännön toteutuksesta ja kehittävät tutkintojaoston toimintaa. Tilintarkastajatutkintojen toteutuksessa keskeinen tavoite on tilintarkastajien ammattitaidon korkea taso ja tilintarkastusalan houkuttavuuden ylläpitäminen.

3. Tilintarkastajarekisteri ja tilintarkastajatutkintorekisteri

Tilintarkastusvalvonta pitää tilintarkastuslain mukaista tilintarkastajarekisteriä. Tilintarkastajarekisterin lähtökohtana on rekisteritietojen ajantasaisuus.

Tilintarkastuslain mukaiseen tilintarkastajatutkintorekisteriin rekisteröidään uudet tutkintosuoritukset.

Vuonna 2017 käyttöön otetun tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen sähköisen asiointipalvelun kautta kerättiin vuoden 2018 tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen valvontailmoitukset. Vuoden 2019 aikana tilintarkastajarekisterin asiointi- ja käsittelyprosessien sähköistämistä jatketaan.

4. Tilintarkastuksen laadunvalvonta

Keskeinen, ennakkoon vaikuttava osa tilintarkastusalan valvontaa ovat tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen [laaduntarkastukset](#).

Tilintarkastusvalvonnan virkamiehet tekevät tilintarkastuslain edellyttämät riippumattomat laaduntarkastukset kaikille tilintarkastajille, toimivatpa he yksin tai tilintarkastusyhteisöissä.

Toimeksiannoissa tehdyn tilintarkastustyön laaduntarkastuksessa keskitetään tarkastusta painopistealueisiin, joita ovat edellisestä vuodesta jatkuen liikevaihto ja vaihtomaisuus sekä riskien arviointi ja toimenpiteet riskiin vastaamiseksi. Laaduntarkastuksen yhteydessä valvotaan myös rahanpesulain velvoitteiden noudattamista.

Tilintarkastusvalvonta kehittää edelleen laaduntarkastuksen työohjelmia erityisesti julkishallinnon tilintarkastuksen osalta. Tilintarkastajien laadunvalvontajärjestelmien ja toimeksiantojen laadun arvioinnin systemaattisuus on jatkuvan kehityksen kohteena.

Tilintarkastusvalvonta kehittää hyvää tilintarkastustapaa tiedottamalla laadunvalvonnan havainnoista ja järjestämällä laadunvalvontapäiviä sekä keskustelutilaisuuksia.

Laaduntarkastukseen liittyvää sähköistä asiointia kehitetään osana tilintarkastusvalvonnan sähköisen asiointipalvelun kokonaisuutta. Tavoitteena on kehittää laaduntarkastuksia varten sähköisen asiointipalvelu, jonka kautta voi lähettää laaduntarkastusprosessin päätöksiä, ohjeita ja laaduntarkastusaineistoja.

2019 tehdään yhteistarkastus USA:n valvontaviranomaisen PCAOB:n (Public Company Accounting Oversight Board) kanssa.

5. Tilintarkastuslautakunta

PRH:n tilintarkastusvalvonnassa toimii ratkaisutoiminnassaan itsenäinen [tilintarkastuslautakunta](#). Se käsittelee tilintarkastusvalvonnan lakimiesten esittelystä tutkinta-asiat, joissa voidaan määrätä tilintarkastuslain mukaiset seuraamukset ja oikaisuvaatimusasiat.

Tilintarkastuslautakunta edistää tilintarkastusvalvonnan lakisääteisten tehtävien hoitamista. Tilintarkastuslautakunta julkaisee päätöksiä hyvän tilintarkastustavan ohjaimiseksi.

6. Muu tilintarkastajien valvonta

Tilintarkastusvalvonta valvoo tilintarkastajien toimintaa käsittelemällä tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen toiminnan aiheuttamat kantelut ja muut yhteydenotot. Tilintarkastusvalvonta seuraa tilintarkastajien toimintaa median, viranomaisyhteistyön ja laaduntarkastusten kautta ja muutoinkin oma-aloitteisesti. Tilintarkastusvalvonta ryhtyy tarvittaessa valvonnan edellyttämiin toimiin.

Tutkinta-asioiden käsittelyprosessia kehitetään tutkinta-asioiden käsittelyaikojen lyhentämiseksi. Tutkinta-asioiden analysointia ja viestintää kehitetään tilintarkastuksen laadun edistämiseksi laatimalla tutkinta-asioiden ja laillisuusvalvonnan vuosiraportti.

Rahanpesulainsäädännön mukaista rahanpesun torjunnan riskiarviointia ja lain edellyttämiä toimia kehitetään tilintarkastajien valvonnassa.

7. Viestintä

Tilintarkastusvalvonta kehittää viestintää tilintarkastajille, yrityksille ja muille tilintarkastusalan sidosryhmille ([verkkosivut](#))

Tilintarkastajille suunnattu teemakirje julkaistaan neljä kertaa vuodessa. Teemakirjeessä tiedotetaan kulloinkin ajankohtaisista tilintarkastusta ja tilintarkastajia koskevista asioista.

Tilintarkastusvalvonta viestittää myös laaduntarkastuksen tuloksista, tilintarkastusvalvonnan ratkaisukäytännöstä, lain tulkinnasta ja tilintarkastajia koskevasta ohjeistuksesta. Tilintarkastuslautakunnan tekemät päätökset sekä yhteenvetoreportit tutkinta-asioista julkaistaan PRH:n verkkosivuilla. Lisäksi verkkosivuilla julkaistaan vuosiraportti laaduntarkastuksen tuloksista sekä tutkinta-asioihin keskittyvä vuosiraportti. Lisäksi julkaistaan yksittäisiin teemoihin keskittyviä teemaraportteja.

Tilintarkastusvalvonta järjestää tilintarkastusaiheisia sidosryhmätilaisuuksia.

8. Lainsäädäntö

Tilintarkastusvalvonta on aktiivinen tilintarkastusalan kehittämishankkeissa sekä kansainvälisesti että kotimaassa. Tilintarkastusvalvonta osallistuu ministeriöiden lainvalmisteluun.

9. Tilintarkastusalan markkinaseuranta ja kysely tilintarkastusvaliokunnille

Tilintarkastusvalvonta jatkaa tilintarkastusalan markkinaseurantaa ottaen huomioon kansalliset ja EU:n tarpeet. Tilintarkastusalan ja tilintarkastusmarkkinoiden tietojen keräämisellä ja analysoinnilla luodaan edellytyksiä tilintarkastusalan kehittymiselle.

Suomalaisten yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen (PIE) tarkastusvaliokunnille tehdään kysely tarkastusvaliokuntien tehtävien hoidosta. Kohderyhmänä ovat listayhtiöiden, vakuutusyhtiöiden ja suurten pankkiryhmittymien tarkastusvaliokunnat. Kysely tehdään EU:n alueella ja sen tarkoituksena on ensisijaisesti kartoittaa tarkastusvaliokuntien nykyistä toimintaa Euroopassa.

10. Kansainvälinen valvontayhteistyö

Tilintarkastusvalvonnan on tärkeä toimia aktiivisesti kansainvälisillä foorumeilla vaikuttamisen, tiedon hankkimisen, parhaiden käytäntöjen ja tilintarkastusvalvonnan toiminnan kehittämiseksi. Toiminta edellyttää jatkuvaa yhteydenpitoa muiden maiden viranomaiskollegoihin.

Tilintarkastusvalvonta jatkaa IFIAR:n (International Forum of Independent Audit Regulators) jäsenenä. Tilintarkastusvalvonta toimii aktiivisesti jäsenenä IFIAR:n EWG:ssä (Enforcement Work Group) sekä osallistuu Inspection Working Group:n järjestämiin kyselyihin, koulutukseen ja muuhun toimintaan.

EU:n CEAOB (Committee of European Auditing Oversight Bodies) on keskeinen EU-tason viranomaisorganisaatio tilintarkastajien valvonnassa ja EU-säännösten täytäntöönpanossa. Tilintarkastusvalvonta on aktiivisesti mukana CEAOB:ssa jäsenenä, sen toiminnassa ja työryhmissä.

Pohjoismaisessa yhteistyössä tilintarkastusvalvonta osallistuu tilintarkastusalan valvontaviranomaisten pohjoismaisiin kokouksiin ja muuhun tietojenvaihtoon.

USA:n valvontaviranomaisen PCAOB:n (Public Company Accounting Oversight Board) kanssa jatketaan kahdenvälistä valvontayhteistyötä.

11. Vuosikello 2019

